

NANMEEBOOKS

ทุกบรรทัดในหนังสือเล่มนี้
จะทำให้คุณคิดถึง "แม่" ทุกลมหายใจ

ลมฟ้า... ชานชรา

ปกาศิต แมนไทยสงค์ เขียน
วีระศักดิ์ จันทร์สงแสง บรรณาธิการและคำนิยาม

ริมฝั่ง ชานชรา

ปกาศิต แมนไทยสงค์ เขียน
วีระศักดิ์ จันทร์สงแสง บรรณาธิการและคำนิยม

 NANMEEBOOKS

นามมีบุ๊กส์พับลิเคชั่นส์ จัดพิมพ์

ริมฝั่ง...ชานชรา

ปกาคิต แมนไทยสงค์ เชียง

วีระศักดิ์ จันทร์ส่งแสง บรรณาธิการและคำนิยม

พิมพ์ครั้งที่ 1 กรกฎาคม 2557

ราคา 165 บาท

© ลิขสิทธิ์ 2557: ปกาคิต แมนไทยสงค์

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

ปกาคิต แมนไทยสงค์.

ริมฝั่ง...ชานชรา. -- กรุงเทพฯ: นามมีบุ๊กส์พับลิเคชั่นส์, 2557.

192 หน้า.

1. ความเรียง. I. ชื่อเรื่อง.

895.914

ISBN 978-616-04-2005-6

ISBN 978-616-04-2005-6 (ฉบับ e-book)

กรรมการผู้จัดการ สุวดี จงสถิตย์วัฒนา ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ ราตรี สังสกฤต ผู้จัดการสำนักพิมพ์
สุชาดา งามวัฒน์จินดา บรรณาธิการที่ปรึกษา เอื้อยจิตร บุญนาค บรรณาธิการบริหาร วาริน วรรณประสาท
บรรณาธิการเล่ม สุวพันธ์ ชัยปัจชา หัวหน้ากองพิสูจน์อักษรและตรวจสอบ ดวงพร วิญญูธรรมรัตน์ พิสูจน์
อักษรและตรวจสอบ พรรณราย สุดฉัตรคุณ ผู้จัดการฝ่ายศิลปกรรม เบญจสิงห์ สมบุญ ผู้จัดการกอง
ศิลปกรรม กฤษดา เสงส์สงค์ ผู้ช่วยผู้จัดการกองศิลปกรรม สุนันท์ เพชรวาว ศิลปกรรม พิมพ์พิศา คุรุธรรมณัฐ
คอมพิวเตอร์กราฟิก จิตติมา ศรีตันทิพย์ หัวหน้ากองประสานงานการผลิต จรัสศรี พรหมเทพ ประสานงาน
การผลิต ฉัตรทิพย์ กสิสิทธิ์ สำนักงาน บริษัท นามมีบุ๊กส์พับลิเคชั่นส์ จำกัด เลขที่ 11 ซอยสุขุมวิท 31
(สวัสดี) ถนนสุขุมวิท แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

โทร. 0-2670-9800, 0-2662-3000 โทรสาร 0-2662-0919

e-mail: editorial@nanmeebooks.com

เพลตที่ พี.พี.เพลท แอนด์ ฟิล์ม โทร. 0-2274-7988 พิมพ์ที่ ที.เอส.บี. โปรดักส์ โทร. 0-2536-6085

จัดจำหน่ายทั่วประเทศ บริษัท นามมีบุ๊กส์ จำกัด เลขที่ 11 ซอยสุขุมวิท 31 (สวัสดี) ถนนสุขุมวิท

แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 www.nanmeebooks.com

กระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือเล่มนี้ช่วยในการถนอมสายตา เนื่องจากสะท้อนแสงเพียงเล็กน้อย
และใช้หมึกธรรมชาติจากน้ำมันถั่วเหลือง จึงปลอดภัยต่อมนุษย์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

หากหนังสือเล่มนี้ผลิตไม่ได้มาตรฐาน อาทิ หน้ากระดาษสลับกัน หน้าซ้ำ หน้าขาดหาย

สำนักพิมพ์ยินดีรับผิดชอบเปลี่ยนใหม่ให้ โปรดส่งไปเปลี่ยนตามที่อยู่ด้านบน

หรือติดต่อ Nanmeebooks Call Center โทร. 0-2662-3000 กด 1

คำนิยม

"นักเขียน" ดูจะไม่ใช่อาชีพที่มีหน้ามีตาในประเทศนี้ แต่อย่างน้อยๆ ก็มีเรื่องให้พออึ้งใจได้บ้างสำหรับคนที่ เป็น นั่นก็คือบทบาทของการเป็นผู้บันทึกเรื่องราว

เรื่องราวทั้งหลายที่ล่วงผ่านไปแล้วในอดีตกาล เราล่วงรู้ได้ก็จากการที่มี "นักเขียน" บันทึกเอาไว้ ขณะที่สิ่งปลูกสร้าง โบราณสถาน-วัตถุ แม้ยิ่งใหญ่ อลังการ วิจิตรพิสดารปานใด หรือแม้กระทั่งถูกนับว่าสำคัญถึงขั้นเป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลก แต่การถอดเรื่องราวจากหลักฐานวัตถุเหล่านั้นก็ล้วนต้องอาศัยการตีความ และหาได้ให้ความกระจ่างแจ่มแจ้งเช่นการบันทึกเรื่องราวอย่างเรียบง่ายที่สุด เฉกเช่นการจารึกไว้ด้วยตัวอักษรไม่

ริมฝั่ง...ซานชรา เป็นบันทึกเรื่องราวในครอบครัวของผู้เขียน แต่ก็สะท้อนภาพชีวิตชนชั้นกลางรุ่นใหม่ในเมืองหลวง ที่มีรากเหง้ามาจากหมู่บ้านชนบทกับภาพสังคมชาวบ้านสวนยางทางใต้ได้อย่างร่วมสมัย

และตามความจริง จะว่านี่เป็นเรื่องส่วนตัวในครอบครัวของเขาก็คงว่าได้ เพราะเขาเขียนถึงแม่ พ่อ พี่ หลาน และคนในสายตระกูลของเขาเอง แต่ด้วยทักษะฝีมือการเล่าเรื่องด้วยภาษาเขียน ที่สามารถทำให้คนอ่านซาบซึ้งในเรื่องราว มีความรู้สึกร่วม ได้จุกคิดถึงพ่อแม่และคนอันเป็นที่รักผูกพันของตน ก็ถือเป็นความสำเร็จของงานเขียนชิ้นหนึ่งแล้ว

เมื่อแรกอ่านต้นฉบับทั้งเล่มจบ ยังไม่รู้ว่าผู้เขียนเรื่องนี้เป็นใคร เพราะ
ทางนานมีบุ๊คส์ปิดชื่อเอาไว้

ต่อเมื่อชื่อถูกเปิดเผยออกมา ถึงได้รู้ว่าเขาคือนักเขียนหนุ่มที่เคยคว้า
รางวัลอื่นมาก่อนแล้ว

ผลงานเข้ารอบรางวัลแว่นแก้วเล่มนี้ จึงถือว่าเป็นอีกก้าวบนเส้นทาง
นักเขียนของเขา

นักเขียนหนุ่มนาม ปกาศิต แมนไทยสงค์

วีระศักดิ์ จันทร์สงแสง

นักเขียนสารคดี

14 เมษายน 2557

คำนำสำนักพิมพ์

แรกเมื่อได้ยินชื่อ "ริมฝั่ง...ซานชรา" ด้วยการออกเสียงที่ล้อกับคำว่า "ริมฝั่ง...ซานชลา" ที่อาจแปลได้ว่าริมฝั่งของบริเวณสถานีรถไฟหรือสถานีขนส่ง ทำให้เราจินตนาการถึงเรื่องราวเกี่ยวกับการเดินทาง

แต่เมื่อได้เห็นตัวหนังสือแต่ละตัวของชื่อเรื่อง ก็ได้คำตอบว่าการคิดคำนึงเช่นนี้ก็ไม่ได้ผิดเพี้ยนไปไกลมากนัก เพราะ "ริมฝั่ง...ซานชรา" ถ่ายทอดให้เห็นว่าชีวิตก็ไม่ต่างจากการเดินทาง เพียงแต่ว่าตัวละครในเรื่องซึ่งเป็นแม่กำลังเดินทางสู่บั้นปลายของชีวิตเท่านั้น

หนังสือเล่มนี้สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมในปัจจุบันที่คนเป็นลูกต้องมุงมั่นฟันฝ่ากับการงาน จนอาจหลงลืมคนเป็นพ่อเป็นแม่ ทิ้งให้ท่านใช้ชีวิตอย่างโดดเดี่ยวลำพัง หรือบางครั้งอาจเกิดความขัดแย้งในจิตใจว่าระหว่างหน้าที่การงานกับการดูแลพ่อแม่ ลูกจะเลือกอย่างไรก่อน

ชาวผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งมีให้เห็นจนชินตา บางคนต้องรับภาระเลี้ยงดูหลานตาต่างๆ ที่พิการ ท่ามกลางสภาพครอบครัวที่ยากจนข้นแค้น สิ่งเหล่านี้เหมือนจะบอกให้รู้ว่าสังคมไทยกำลังเดินไปสู่การทิ้งรากเหง้า การไม่สำนึกว่าคุณหากดูแลคนในครอบครัวไม่ได้ เราจะดูแลสังคมให้อยู่รอดได้อย่างไร

แม้เรื่องราวในเรื่องจะสะท้อนภาพวิถีชีวิตคนบักซีได้ที่มาใช้ชีวิตในเมืองหลวง แต่เชื่อว่าในฐานะคนเป็นลูก ไม่ว่าจะเกิดภาคไหนของประเทศไทย ก็คงมีความคิดความรู้สึกอย่างเดียวกันว่า อยากดูแลพ่อแม่ของตัวเองไปจนถึงลมหายใจสุดท้าย เพียงแต่วิธีการ ความละเมียดละไมของแต่ละคนคงไม่เหมือนกัน และสิ่งเหล่านี้ไม่มีใครมาบอกหรือสอนได้ เพราะเป็นสิ่งที่ออกมาจาก "ใจ" ของลูกแต่ละคน เราจะเป็นลูกแบบไหน อีกไม่ช้าไม่นานก็จะได้รับการพิสูจน์อย่างแน่นอน...

สารบัญ

01	เหตุการณ์...หลังวางหู	009
02	เงาบางเงาที่ไม่อยากสัมผัส	015
03	กระดุกที่หายไป	023
04	เรียกมันว่าความห่วงใย	025
05	สิ่งแปลกปลอม	027
06	ในมุมสลัว	030
07	วันที่แม่ลูกเดิน	031
08	ตัดยางดีหว่านเหลย	034
09	วันหยุด	037
10	หิ้วขึ้นไปสถานทูต	040
11	วันที่วูบวาบหวั่นไหว	043
12	เหยียบคันเร่งแล้วตรงไป	046
13	เรื่องง่าย ๆ กลายเป็นเรื่องยากเสมอ	049
14	จมปลักเปียกปอนอยู่ในสระมหานคร	054
15	เหตุการณ์ที่สนามหลวง	057
16	ฟ้าดินหยิบยื่นแต่รอยฝันคัน	061
17	ความสุขกำลังแตกหน่อ	064
18	จะเป็นศูนย์กลางอีกนานไหม	067
19	พรุ่งนี้มีจริงหรือ	069
20	หัวใจแปดเปื้อน...เลื่อนลอย	073

21	เมื่อชายคนหนึ่งโผล่หน้ามา	077
22	พ่อของผมและคนของแม่	080
23	อยากกราบพระก่อนนอน	084
24	ขณะหนึ่ง...คิดถึงแม่	087
25	บางครั้งผมนั่งถามตัวเองเงียบๆ	090
26	ออกจาริกรัตติกาล	093
27	แผ่นหลังพระอรหันต์	097
28	ความเหงาไม่เข้าใครออกใคร	099
29	แววตาแม่เหม่อมองไร้จุดหมาย	103
30	ใช้เวลาทั้งหมดนั่งลงข้างๆ แม่	108
31	ความฝันบางอย่างทำให้ผมมีบาดแผลเพิ่มขึ้น	110
32	ภาพของแม่	112
33	ขณะที่ฝนตก	115
34	ตื่นมาก็ครั้งก็หวังว่า...	119
35	ผมพร้อมแล้วครับแม่	122
36	หาหมอนวดให้แม่	124
37	หญิงชรา...ผู้ถามหาเงาตัวเอง	128
38	ดูมันมีดมัวเหมือนคืนนี้จริงๆ	131
39	ไม่อยากเอ่ยถึงมาตุภูมิ	135
40	ถูกลบจนไม่เห็นรากเหง้าตัวเอง	138

41	ความทรงจำที่ซ้ำรูด	140
42	ลุงพันกับภาพถ่ายใบเล็ก ๆ	144
43	"มึงก็เหมือนกัน"	148
44	26/28	151
45	ในแววดาสุดท้ายของชายชรา	155
46	วันที่ถูกต้อนเข้ามูม	159
47	ฉากลวง	163
48	รอยต่างดำบนแขนแม่	166
49	อย่างไรจะให้รุ่มเงาได้ดีกว่ากัน	170
50	ความเศร้าโศกบรรจบถึงกัน	174
51	เงาหนึ่งเงาตามหลอกหลอนไม่สิ้นสุด	177
52	ผมเห็นแม่ย่าเท้าเข้าป่า	179
53	ความทรงจำริมฝั่งเจ้าพระยา	183
54	กลายเป็นความสั่นไหว	187
	เกี่ยวกับผู้เขียน	191

01

เหตุการณ์...หลังวางหู

จำได้ว่าวันที่ 3 กรกฎาคม แม่โทรหาผมตอนตีสี่ แม่ไม่เคยโทรหาผมแบบนี้มาก่อนเลย ยิ่งเป็นการโทรต่อเนื่องติดกันสามสี่สายภายในเวลาที่ไล่เลี่ยกัน ยิ่งเป็นเรื่องที่น่ากังขา ผมไม่คิดอะไรรึอื่น นอกจากมันใจลึกๆ ว่าแมคงทรุดหนัก เพราะปกติแล้วแกไม่ค่อยอะอะว๊วยววยรบกวนลูกๆ หรือก นอกเสียจากไม่ไหวจริงๆ นั่นแหละจึงข่มใจเอ่ยปาก ผมเดินทางออกจากกรุงเทพฯ ตอนบ่ายสาม พรุ่งนี้วันพฤหัสบดี สถานทูตอเมริกาปิดทำการเนื่องจากเป็นวันชาติ (4 กรกฎาคม) เหมือนคิดอะไรได้ ผมใช้สิทธิ์ลาพักร้อนวันศุกร์ควบไปด้วยเลย นั่นก็หมายความว่าวันหยุดของผมยาวไปถึงวันอาทิตย์ ก่อนจากออฟฟิศ นายใหญ่ จิมมี ยีหันมากำชับ "หากวันจันทร์จะหยุดต่อก็ไม่ว่า ยูส่งข้อความมาบอกหน่อยก็ดี" ผมพยักหน้าขอบคุณกับน้ำใสใจจริงที่ผู้ร่วมงานหยิบยื่นให้ หลายครั้งหลายคราที่ผมต้องลาเพราะเหตุอันควร ผู้ใหญ่ก็มักเมตตาเสมอ ไม่ว่าจะคนไทยหรือฝรั่ง หลายครั้งก็โทรถามด้วยความเป็นห่วง มีผู้ใหญ่ใจดีแบบนี้คอยสนับสนุน หากไม่รักดีก็ไม่รู้จะว่าอย่างไร

ตั้งแต่มีรถราเป็นของตัวเอง ผมมักขับรถลงใต้เป็นว่าเล่น เพราะเห็นภาพความยุ่งยากเต็มสองตา บ้านอยู่ชายป่าติดเขา หากไม่มีรถราจะเดินทางไปไหน

ก็ลำบาก ทุกหน้าเทศกาลวันหยุด ปีใหม่และสงกรานต์ผมจึงขับรถลงใต้เสมอ คิดแค่ว่าแม่อยากออกไปไหนก็จะพาไปได้ หลังพ้อจากไปเมื่อหลายปีก่อน แม่ก็นั่ง ๆ นอน ๆ อยู่ในพื้นที่แคบ ๆ โลกของแม่แปรเปลี่ยนอยู่ไม่ก็อย่าง ไม่เข้าควน หักร้างทางป่า ก็ไปนาจวกคันดิน กลิ่นสาบของแม่จึงหมุนวนอย่างจำกัด จะว่าไปแล้ว ผมว่าโลกของแม่แจ่มชัดถนัดตามากกว่าโลกของผมด้วยซ้ำ...

ตอนตัดสินใจขับรถลงใต้เที่ยวนี้ผมรู้สึกหวาดหวั่นอย่างบอกไม่ถูก อาจจะต้องอายุอานามที่มากขึ้น ผมจึงหันมาสำรวจตรวจตราตัวเองอย่างจริงจังจั่งว่า ไหวหรือเปล่า เพราะไม่ใช่วัยหนุ่มเหมือนหลายปีก่อน ตอนที่ยังโลดโผน โจนทะยาน หน้าลิวหน้าขวานยังงี้ก็ตาหน้าทำชน ล้มรสกับความสุมเสี่ยงเป็นว่าเล่น เห็นอะไรก็ไม่ยี่พระชาลัน แต่เมื่อล่วงเลยมาถึงวันนี้ พูดอย่างไม่อายว่าผมแทบไม่มีความอยากชนิดนั้นหลงเหลืออยู่ในหัว โลกเปลี่ยนไปแล้วจริงๆ เปลี่ยนไปเหมือนที่แม่เคยบอกนั่นแหละ ผมค่อย ๆ ขับรถโดยมีแฟนสาวนั่งเคียงข้าง นี่นับเป็นครั้งแรกในชีวิตที่ลงใต้โดยมีคนร่วมทาง เพราะก่อนหน้านี้ผมไม่เคยพาใครไปที่บ้าน จนชาวบ้านชาวช่องหันไปแซวแม่ว่า "สงสัยลูกมึงคงแก่ตายไปเปล่า ๆ"

เส้นทางลงใต้ผมขับไปมามากกว่าสิบปี จนรู้ว่าตรงไหนควรเคี้ยวหักศอก ตรงไหนจุดตายไม่ควรเสี่ยง สิบกว่าปีที่ผ่านมาผมเห็นการเพลิงพล้ำพลาด เฉลอลอยู่บ่อย ๆ มันจึงเป็นบทเรียนสอนใจอยู่กลาย ๆ ว่าเวลาขับรถให้มีสติตื่นรู้ อยู่ทุกขณะ ทันทีที่ขับรถออกจากบ้าน สาบานได้ว่าผมหวาดกลัวทุกครั้ง เพราะบางทีเราระวังเต็มพิกัด แต่อุบัติเหตุก็เกิดขึ้นได้ (เสมอ) ถ้าไม่จากฝีมือเรา ก็เป็นเขาที่ขับอยู่ข้าง ๆ

ตลอดการเดินทาง มีน้ำเสียงแหบแห้งของแม่เล็ดลอดเข้าหูเป็นระยะ น้ำเสียงของแกย้าเตือนให้ผมรู้ว่า หากหัวใจหัวใจคนเป็นลูกยังปกติ มีความรับผิดชอบชั่วดี ก็ควรลงไปไถ่ถามแกบ้าง แม่เพิ่งขึ้นมาร่วมงานกินเหนียว (งานแต่ง) เมื่อต้นเดือนมิถุนายน และผมก็เพิ่งบินลงไปส่งแกเมื่อกลางเดือนมิถุนายนนี้เอง หากนับเวลาก็ประมาณสิบห้าวันที่แม่อยู่บ้าน แทบไม่น่าเชื่อว่า

ระยะเวลาแค่สิบห้าวันจะผลักดันให้ผมลงใต้อีกรอบ จำได้ว่าเมื่อคุยกับแม่จบผมขอคุยกับพี่สาว จากนั้นก็สอบถามพี่ว่าแม่เป็นอย่างไรบ้าง เพราะถ้าอาการไม่หนักหนาสาหัส ผมก็จะกลับรถทัวร์ แต่เมื่อพี่ยืนยันว่าให้ขับรถลงมาดีกว่าอย่างน้อย ๆ ฉุกเฉินยังไงก็พอมีรถราพาแม่ไปโรงพยาบาลได้

ก่อนหน้านั้นไม่กี่วัน ผมทราบข่าวว่ามีแม่ของนักเขียนท่านหนึ่ง ซึ่งมีผลงานที่เข้าตากระทรวงอยู่หลายเล่มเพิ่งเสียชีวิต เมื่อขับรถเข้าเขตทุ่งสง ผมลงไปถามทางชาวบ้านว่าหากไปอำเภอบางขัน ต้องใช้ถนนเส้นไหน และไกลเป็นร้อยกิโลเมตรหรือเปล่า ชาวบ้านยืนยันว่าห้าสิบกิโลเมตร ผมเหลือบตาดูนาฬิกาบนข้อมือ คำนวณระยะเวลาที่ต้องขับรถ กว่าที่จะกลับถึงบ้านก็คงป่วยแก่ ๆ ผมคิดแค่ว่าในเมื่อมีโอกาสขนาดนี้ ผมน่าจะแวะเวียนไปทักทาย ไปร่วมไว้อาลัย คิดแค่ว่าคนรักแม่ หัวจิตหัวใจของเขามันคงไม่เหี้ยมเกรียมขนาดนั้น ความจริงแล้วผมไม่เคยพบสบตากับนักเขียนท่านนี้เลยสักครั้ง รวมถึงไม่ได้มีบุญคุณใหญ่โตมโหฬารที่ต้องเร่งรีบชำระสะสาง เขาแค่เขียนหนังสือ แล้วผมก็แค่ชื่นชอบผลงาน บวกลบคุณหาร มันก็น่าจะเพียงพอสำหรับการไปเยือน

เมื่อเข้าเขตอำเภอทุ่งสง ผมตัดสินใจหักพวงมาลัยแล้วเลี้ยวขวาลอดใต้สะพาน เห็นป้ายบอกทาง "บางขัน" เต็มสองตา แฟนสาวหันมาขำเสียงถาม "พี่จะไปไหน" "ไปหาเพื่อน" ผมตอบสั้น ๆ "แม่เขาเสีย" เธออ้าปากค้าง พลังงิมงำด้วยไม่รู้มาก่อนว่าจะแวะหาเพื่อน แล้วหันมาถามย้ำถึงความมั่นใจ เพราะเธออยากเปลี่ยนเสื้อผ้าจากขาสั้นเป็นขายาว อย่างน้อย ๆ ก็ควรถูกกาลเทศะ เราแวะปั๊มข้างทาง จากนั้นซื้อเสื้อผ้าที่เหมาะสมกับงานออกมา เธอมีเสื้อผ้าสีดำ ส่วนผมเปลี่ยนจากขาสั้นเป็นกางเกงขายาว ถอดเสื้อตัวเก่าแล้วใส่เสื้อตัวใหม่ เมื่อเสร็จสรรพก็ออกเดินทางต่อ แฟนถามผมสองสามประโยคว่ารู้จักกันมากี่ปี ผมตอบสั้น ๆ "ปีครึ่ง" ส่วนคำถามถัดมาผมทำเป็นหูทวนลม

ขับไปสักพักผมโทรหากริธาพล เพื่อนที่อยู่แถวจุฬารัตน์ สอบถามเขาเกี่ยวกับบางขัน หลังวางหูมีหนึ่งประโยคที่ยังติดค้างในหัวคือ "บางขันกันดารมาก มึงไปทำไมวะ" "เพื่อนรุ่นพี่ แม่เขาเสีย" ผมตอบชื่อ ๆ "กูไม่ยกะรู้ว่ามึง

มีเพื่อนแถวนี้ด้วย" กริฑาพลพิมพ์

ขณะตื่นตื่นขับรถไป สองข้างทางชุ่มฉ่ำไปด้วยหยาดฝน ฝนตกพรำ ๆ ตลอดทางจนพื้นถนนชื้นแฉะ เมื่อเข้าเขตบางชั้นผมก็สังเกตเห็นป้ายเป็นระยะ ๆ กระทั่งมาถึงโรงพยาบาลบางชั้น บริเวณกำแพงโรงพยาบาลมีป้ายบอกสถานที่จัดงานติดอยู่ ผมใจชื้นขึ้นเป็นกอง อย่างน้อย ๆ ก็มาถูกทาง ขับไปประมาณ แปดกิโลเมตรก็ถึงบ้านนักเขียน เจ้าของผลงานที่ผมชื่นชอบ

ผมตื่นตื่นอย่างบอกไม่ถูก ลุ้นกับสถานการณ์เบื้องหน้าว่าจะออกหัว หรือก้อย แฟนสาวหันมาชำเลืองถาม "ทำไมไม่โทรไปหาเพื่อนล่ะ ดูตื่น ๆ พิกุล" "ทำไมต้องตื่นตื่นด้วย" จู่ ๆ ผมก็รู้สึกปวดแสบขึ้นมาดื้อ ๆ พุดก็พุดเถาะ ผมเคยมีบทเรียน หลายปีก่อนผมเคยบ่าบิ่น ขับรถไปหานักเขียนท่านหนึ่ง ด้วยความชื่นชอบในผลงาน ผมกำลังจะลาออกจากงานเพื่อออกไปเขียนหนังสืออย่างเดียว จึงอยากไปสัมผัสว่าการเป็นนักเขียนเพียง ๆ มันเป็นอย่างไง มันต้องใช้พลังขนาดไหน ตอนนั้นนักเขียนที่ผมไปหากำลังใช้ชีวิตในสวนแห่งหนึ่ง ท่ามกลางขุนเขาโอบล้อม เขาเขียนหนังสือจนได้รับรางวัลมากมาย หลายคนมองเขาเป็นแบบอย่าง

ผมก็แค่แฟนนักอ่านคนหนึ่งที่ยากเข้าไปคารวะ แค่นั้นจริง ๆ ไม่มีอะไรเคลือบแฝงแต่สิ่ง มันน่าจะเป็นเรื่องปกติสามัญสำหรับคนทั่วไปที่ยากเข้าใกล้ ขอพูดคุย ผมจำประโยคแรกที่นักเขียนท่านนั้นทักทายได้ร่าง ๆ ว่า "ผมไม่มีเวลาหรอกนะ" "คุณมาทำไม" "คุณรู้จักใครบ้าง" หมายถึงรู้จักใครในสายงานวรรณกรรม ทันทีที่ได้ยินคำถามแบบนั้น ทำเอาผมอึ้งกิมกี งงงวยจนทำอะไรไม่ถูก รู้สึกร้อนวูบวาบขึ้นมาดื้อ ๆ พลันผมก็รู้สึกสำนึกผิดที่มาลวงล้ำพื้นที่ส่วนตัว เขาเป็นศิลปินใหญ่ แล้วมีใคร เขาไม่ผิดหรอก มีต่างหากที่ผิด!

ผมนั่งกระสับกระส่ายด้วยความเกรงใจ สุดท้ายก็ลากลับ นับจากนั้นผมก็บอกตัวเองว่า ทีหลังอย่าไปสะเออะคิดเองเออเองว่าเขามีเวลา อย่าไปสะเออะคิดว่าเขาดราม่าเหมือนมีง! อย่าไปสะเออะกระทบไหล่แบบไม่ดูตาม้าตาเรือ กระทั่งเชื่อสนิทว่าหากคิดจะไปหานักเขียนสักคนที่มีชื่นชอบ มีงต้องตอบให้ได้

เสียก่อนว่ามึงมาจากสายใคร และสายมึงใหญ่แค่ไหน!

สำหรับคนนี้ ผมก็แอบเตรียมใจเอาไว้แล้วละ หากสถานการณ์เก่า ๆ หวนกลับมา ผมจะไม่รีรอที่จะขอตัวกลับ ดีกว่านั่งกระสับกระส่ายให้เจ้าของบ้าน รำคาญ ตอนที่เห็นเขายืนชะเง้อมองมา ผมก็แอบภาวนาในใจว่าขอให้ราบรื่น ที่เถิด ขอให้เจ้าบ้านต้อนรับขับสู้ ผมประหม่าหน้าซีดเผือด ห้วนเกรงว่าเหตุการณ์เก่า ๆ จะเกิดขึ้นอีก นี่กูมาทำไมวะ ผมสับสนจนแฟนสาวจับได้ บางขณะก็รู้สึกเหมือนตัวเองเป็นเซลล์แมนขายของที่กำลังมองหาคนแปลกหน้าที่ไม่รู้จักมักคุ้นกันมาก่อน สำหรับนักเขียนท่านนี้ ผมแค่ติดต่อผ่านสื่อออนไลน์ไม่ถึงปี อยู่ดี ๆ ผมก็เผลอนำมาร่วมงาน (บ้าหรือเปล่า)

ผมออกจากบ้านของเขาหลังใช้เวลา นั่งพูดคุยจนอึดอึดใจ เขาให้หนังสือพร้อมลายเซ็นเป็นที่ระลึก นึกไม่ถึงว่าจะผ่านไปด้วยดี ผมมาถึงสงขลา ประมาณห้าโมงเย็น นับเป็นการเดินทางที่ยาวนานหลายชั่วโมง แม่ นั่งรออยู่หน้าบ้าน จอดรถเสร็จผมก็เดินอาด ๆ ไปหาแม่ ก่อนน้อมตัวก้มลงกราบ พลางสอบถามอาการว่าเป็นอย่างไรบ้าง จากนั้นนั่งพูดคุยสัพเพเหระ นัยน์ตาแม่ ฝ้าฟางจนกลายเป็นสีขาวขุ่น แม่ถามว่า "มึงออกจากกรุงเทพกี่โมง ทำไมมาถึงช้าจัง" ผมเล่าตามตรง "วะไปงานศพเพื่อนที่นคร...แม่ของเขาเสีย...เผลอวันนี้...ก็เลยวะไปร่วมทำบุญ" แม่อุทานดัง ๆ "จะพุทโธ...แหมเห้ย"

คืนนั้นผมนอนข้าง ๆ แม่ ได้ยินแกแก็งคอไอแทบทั้งคืน รุ่งขึ้นอีกวัน หลังปรึกษากับแฟนสาว ผมก็บอกให้พี่สาวเก็บข้าวของใส่กระเป๋า จากนั้นก็พาแม่ไปส่งที่สนามบินหาดใหญ่ แม่เจ็บออก ๆ แอด ๆ แบบนี้จึงมิใช่เรื่องที่ผมจะพาแม่ขึ้นรถเก่งแล้วนั่งโคลงเคลงไปตลอดทาง ผมตัดสินใจซื้อตั๋วเครื่องบินให้แม่ และผู้ติดตาม ส่วนผมขับรถขึ้นกรุงเทพฯ เพียงลำพัง

หลังอาหารมื้อเที่ยงแม่ก็หลับพักผ่อน เพราะเมื่อคืนแม่นอนไม่หลับ ขยับตัวไปมาเกือบทั้งคืน แกบ่งนึ่งงำว่าปวดตามเนื้อตามตัว ปวดท้ายทอยเลยไปถึงกระดูกสันหลัง ผมกลับมา นั่งขบคิดถึงต้นสายปลายเหตุ อาการปวดของแม่น่าจะเกิดจากผลพวงที่แกสั่นลัมในห้องน้ำเมื่อปลายปีก่อน กระดูก

ก่อนแขนข้างขวาร้าวจนเดี๋ยวนี้ใช้การแทบไม่ได้ แขนข้างขวากลายเป็นชิ้นเนื้อที่
ห้อยไว้เฉยๆ มีหน้าซำก่อนหน้าที่จะล้มในห้องน้ำ แม่ก็ถูกรถเครื่องที่ขับเสียง
หมามาชนจนหัวร้างข้างแตก วันพุธที่จะถึงนี้ผมวางแผนจะพาแม่ไปโรงพยาบาล
(ได้ยินเสียงแม่เดินบ่นงีมงำอยู่ข้างล่าง) หลังจากนั้นก็ได้ยินเสียงตะโกน "มึง
ทำอะไรของมึง กูเห็นขลุ่ยอยู่แต่ในห้อง!" (ผมขอตัวก่อนนะครับ ค่อยกลับมา
เขียนต่อ)

CSOBYA

02

เงาบางเงาที่ไม่อยากสัมผัส

ผมงัวเงียลุกจากที่นอนหลังแม่เขยาร่าง ผมปรือตาดูนาฬิกา ตีสี่สิบห้า นาที แม่ส่งเสียงแหบพร่าว่าเจ็บหนึบที่ลำคอ อยากให้พาไปโรงพยาบาล ความเจ็บปวดทำให้แม่เอียงคอไม่ได้ จำได้ว่าเมื่อวานแม่ใช้นิ้วประกอบบำพูดไล่ชี้จุดที่เจ็บตามลำตัวให้ผมดู เริ่มจากลำคอตรงท้ายทอย กระดูกสันหลัง ลามไปถึงเอว เรื่อยไปถึงท่อนขาที่ไร้เรียวแรงขึ้นมาดื้อๆ เคลื่อนไหวแต่ละทีเสนลำบาก ผมเห็นกับตาว่าแม่ชูปนม ไร้เรียวแรงไปแล้วจริงๆ ตาลึกโหล แก้มตอบ ดวงตาเหม่อลอยอย่างเห็นได้ชัด ลมหายใจของแม่รวยรินเหมือนไม่อยากจะหายใจ แม่เหมือนซากชีวิตที่เดินได้ เสียงของแม่แหบพร่าในลำคอ ตอนแรกจับความไม่ได้หรอก จนแม่ต้องพูดซ้ำๆ นั่นแหละจึงรู้เรื่องราวแก็ดต้องการอะไร

ผมวางแผนจะพาแม่ไปโรงพยาบาลในวันพุธนี้ วันนี้เพิ่งจะวันจันทร์ ซึ่งผมมีงานที่ต้องสะสาง อย่างน้อยๆ ก็สองชิ้น *ภารกิจที่หนึ่ง* ต้องเอารถไปเปลี่ยนกระจก เพราะต้นเดือนที่ผ่านมากระจกหน้ารถโดนเศษหินกระเด็นใส่ จนเห็นรอยร้าวแฉ่มชัดที่นับวันจะตีวงกว้างคล้ายใยแมงมุมเข้าไปทุกที และวันนี้ผมมีนัดกับศูนย์ฮอนด้าจะนำรถเข้าไปซ่อม ส่วน*ภารกิจที่สอง* ผมลงเรียนโปรแกรม

คอมพิวเตอร์หลักสูตรลับเฉพาะไว้กับศูนย์การเรียนรู้แผนกไอทีของสถานทูต ซึ่งผมทำเรื่องขอเข้าเรียนตั้งแต่เดือนที่แล้ว กว่าจะผ่านการอนุมัติ และกว่าจะผ่านความเห็นชอบจากผู้ใหญ่ก็ทำเอาผมแทบสำลัก จนไม่อยากเรียนขึ้นมาดื้อๆ สุดท้ายก็ผ่านการอนุมัติ และวันนี้มีตารางเรียน หากมีการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าเหตุผลกลใด ผมก็จะถูกตัดสิทธิ์ไม่ได้เรียนอีกสามปี!

ผมขับรถออกจากบ้านตีห้าเศษๆ เหมือนวันปกติที่ผมออกไปทำงาน หลังโทรกลางนผมก็บอกให้แม่รีบอาบน้ำแต่งตัว เพราะรู้ว่าการไปโรงพยาบาลของคนชั้นล่างในประเทศนี้ เราต้องยินดีที่จะเข้าคิวนั่งรอโดยไร้ชื่อแม่ และโดยไม่รู้ว่าจะเสร็จเมื่อไร จะอึดอัดคับแค้นแค่ไหนก็ต้องอดทน ไม่มีพื้นที่ให้เราเอะอะโวยวายหรือใช้วาจาแข็งกร้าวโต้เถียง หากช่วงเข้าไม่เสร็จเราก็ต้องยินดีที่จะรอไปตรวจช่วงเย็นๆ รับผิดชอบ รับผิดชอบ รับผิดชอบ ใครหน้าไหนเป็นเดือดเป็นร้อนแทนเรา

แม่นั่งเงยบกริบตลอดทาง ผมชำเลืองมองผ่านกระจกหลัง ร่างของแม่เหมือนคนแปลกหน้า ความแกร่งกล้าทำทลายหายไปไหนหมด ผมคิดในใจ เป็นไปได้ไหมที่ห้วงยามความรื่นเริงของแม่สิ้นสุดลงแล้ว แม่เหมือนพระอาทิตย์ที่กำลังหรี่แสง ค่อยๆ ทอดลำแสงลับเหลี่ยมเขา พร้อมๆ กับเงาบางเงาที่กำลังออกร่ายรำ เป็นเงาบางเงาที่ผมไม่อยากสัมผัสรับรู้...

ผมส่ายหัวไปมาเหมือนขับไล่ความฟุ้งซ่าน ใช้หรือไม่ว่ามันคงถึงเวลาแล้วที่แม่จะปลดระวางจากภารกิจทั้งหลายแหล่ ภารกิจที่แม่เคยเคี้ยวเชื้ญแบกเต็มบ่า แววดาแม่ที่ผมเห็น เป็นอื่นไปไม่ได้นอกเสียจากความจริงแท้ที่กำลังเปิดเปลือยตัวตนว่าความฝันของแม่กำลังแก่ตาย กลายเป็นเก้าอี้แกว่งวัน กลายเป็นความทรงจำให้คนข้างหลังคร่ำครวญหา

ไม่นานนักผมก็มาถึงโรงพยาบาลศิริราช แม้จะยังเข้าตู่แต่ดูเหมือนว่าความป่วยไข้ในประเทศนี้ยังไม่มีทีท่าจะลดลง ตรงกันข้ามมันกลับบานปลาย คนไข้หลายรายนั่งเหม่อลอยไร้จุดหมาย ผมยืนเหม่อมองด้วยความหดหู่ ผมรู้เต็มอก

"รู้แต่ช่วยอะไรไม่ได้" นอกจากกัณฑ์นั้นทำใจ งามน้อยเออะ นานแค่นั้นแล้ว ที่ประเทศนี้มีการเลือกตั้ง แต่หลังจากนั้นมันก็ไม่มีอะไรดีขึ้น ก็ชุด ก็คณะ ก็คำสั่งญา เอาไปเอามาเศษสวะนักการเมืองเหล่านั้นมันก็ไร้ยางอายุไม่สำนึก!

เจ้าหน้าที่ตรงประตูทางเข้าเห็นแม่ยืนโง่งนงก็รู้สึกจ้อเอารถขึ้นมาบริการ พลังถามว่าเป็นอะไร แม่ค่อย ๆ ทิ้งตัวลงนั่ง ผมบอกเล่าอาการของแม่ จากนั้นก็เดินตามเจ้าหน้าที่ไปที่แผนกกระดูก ทันทีที่ไปถึงผมเห็นคนไข้นั่งรถเข็นเต็มสองข้างทาง สีหน้าแต่ละคนล้วนบ่งบอกความเจ็บปวด บางคนนอนครวญคราง ฟังไม่ได้ศัพท์อยู่บนเตียงรถเข็น โดยมีญาติยืนรื้อรอนอยู่ข้าง ๆ ผมโทรหาแฟนสาว ซึ่งทำงานอยู่ที่นี้ เธอแวะมาดูอาการ จากนั้นก็ถามถึงรายละเอียดอื่น ๆ

แม่ก็เป็นเสียแบบนี้แหละ เวลาที่ลูก ๆ แนะนำให้ดูแลตัวเอง ให้กินยาตรงเวลา ก็มักฮึดฮัดบ้ายเปียงเสียงดัง แต่เวลาที่คุณหมอรื้อหรือพยาบาลในชุดขาวเข้ามาแนะนำคำสั่งแม่ก็พยักหน้าอย่างว่าง่าย ผมยืนดูห่าง ๆ บางขณะผมกลับรู้สึกกระจ่างแจ่มชัดมากยิ่งขึ้น แจ่มชัดในแง่ความรักของผมกับแฟนสาว ที่ก่อนหน้านี้ผมมักตีโพยตีพายว่าเธอไม่ค่อยมีเวลาให้แก่กัน แต่มาวันนี้เธอยืนเคียงบ่าเคียงไหล่ คอยไถ่ถามอาการ คอยอำนวยความสะดวกให้กับแม่ทั้งที่เพิ่งเลิกงาน (เธอเข้าเวรกะดึก)

ครั้งนี้เป็นครั้งที่สองที่แม่มาโรงพยาบาลศิริราช ครั้งแรกแม่มาเพราะลื่นล้มในห้องน้ำจนแขนบวมเป่งเดินไม่ได้ หลังใช้วิธีโบร่ำโบราณ อาศัยหมอชาวบ้าน ด้วยการตามด้วยซีกไม้ไผ่ ใช้น้ำมันชโลม อาการของแม่ก็มีแต่จะแย่งลง สุดท้ายผมก็ลงไปรับแม่ถึงบ้าน จากนั้นค่อย ๆ ขับรถหอบเอาแม่และพี่สาวเข้ากรุงเทพฯ หลังได้รับยาจากโรงพยาบาล อาการแม่ก็ดีขึ้นเป็นกอง จากที่เดินเหินไม่ได้ กลายมาขยับไปมาได้ โชคดีที่ลื่นล้มหนนั้นแม่ใช้มือยันกับพื้น ศีรษะไม่ได้ไปฟาดโดนอะไร หาไม่แล้วแม่คงพิการไปชั่วชีวิต นี่คือนตอนหนึ่งของเรื่องสั้น "วันที่แม่ลื่นล้ม" ที่ผมเขียนถึงแม่และตีพิมพ์ในนิตยสารฉบับหนึ่ง

"...เท่าที่สังเกตเห็นตอนนี้ คงมีแต่แขนขวาตรงข้อมือเท่านั้น แม่พยายาม

เล่าเหตุการณ์ย้อนกลับไปกลับมา รวากับว่าเขาเป็นหมอรักษาไข้ แม่สิ้นล้ม วันจันทร์ ประมาณบ่ายสอง อารามตกใจแกลุกเดินออกจากห้องน้ำเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ภายหลังแกลสารภาพว่าไม่อยากให้ลูกเป็นทุกข์ จึงกััดพันลูกเดินไปหาน้ำสมนึกเอง แต่แหววตาที่สื่อให้เห็น อีกทั้งข้อมือที่แม่เดินอุ้มประคับประคองอย่างผิดปกติ ก็ไม่รอดพันสายตาพี่สาวไปได้ นั่นแหละเรื่องจึงแดงขึ้น จากนั้นแม่ก็ไปหาหมอชน หมอโบราณประจำหมู่บ้าน ใครเคล็ดขัดยอกตามร่างหรือเจ็บไข้ได้ป่วย หมอชนมักเป็นคนแรกที่ชาวบ้านนึกถึง หลังใช้เวลากับพิธีกรรมร้ายมนตร์ลงคาถา แม่ก็กลับมาพร้อมกับแผ่นไม้ไผ่ชิ้นเล็ก ๆ ตามข้อมือมีผ้าก๊อชสีครีมพันอยู่รอบ ๆ ห่อหุ้มทั้งแขน โดยมีน้ำมันมะพร้าวที่ผ่านชั้นตอนเป่าเสกขโลมไปทั่วผืนผ้า ส่งกลิ่นฉุนเข้าจมูก

"สองสามวันที่ผมเฝ้าดูแลแม่ เห็นแกส่งเสียงครางเจ็บปวดเป็นระยะ ๆ ทุกคืนผมกับพี่สาวต้องลุกประคองแม่เข้าห้องน้ำไม่หยุดหย่อน บางครั้งก็อดถามตัวเองไม่ได้ว่า มีหนทางอื่นอีกไหมที่สามารถเยียวยารักษาแม่ เห็นแกอยู่ในสภาพนี้แล้วรู้สึกเวทนาใจบอกไม่ถูก ทุกเย็นย่ำตะวันตกล้อยก็จะได้เห็นหมอชนควมมอเตอร์ไซค์มาบีบνωดสอบถามอาการ หมอชนบอกกับผมว่าไม่ต้องเป็นห่วง ขาหักแขนหักยังรักษาได้ แค่นี้เรื่องเล็ก ยิ่งรู้ว่าผมลงานมาดูแลแม่ แกยิ่งสำหน้าเหมือนไม่เห็นด้วย พร้อมกับบออธิบายให้รู้ว่าอาการแม่แค่ข้อมืออักเสบธรรมดา ใช้น้ำมันมะพร้าวขโลมรักษา ไม่น่าจะเกินยี่สิบวันรับรองหาย น้ำเสียงหมอชนชวนให้ผมใจชื้นขึ้นมาบ้าง

"แม้ว่าลึก ๆ ข้างในผมเชื่อมั่นกับการพาแม่ไปโรงพยาบาลมากกว่า แต่เมื่อแม่ดื้อดองอยากพึ่งพาไสยศาสตร์ ผมก็ผ่อนปรนตามที่แม่ขอ ผมรู้สึกสบายใจเมื่อได้ยินหมอชนพูดออกมาแบบนั้น หากหายจริงดังแกว่า มันก็จะช่วยให้ผมกลับไปทำงานได้เร็วขึ้น ไม่ต้องลงานนานหลายวัน ผมสอบถามอาการทั่วไป หมอชนก็บอกว่าไม่น่าจะเป็นอะไรมาก คนวัยนี้หากสิ้นล้ม ก็มักเคล็ดขัดยอกแขนขาหักได้ง่าย เพราะกระดูกผุกร่อนไปตามวัย แก่รักษามานักต่อนัก ที่สำคัญผู้ป่วยต้องเชื่อมั่นในพิธีกรรมการรักษา ทว่าวันศุกร์ตอนค่ำ ๆ แม่ก็ร้องครวญคราง

‘ริมฝั่ง...ซานซรา เป็นบันทึกเรื่องราวในครอบครัวของผู้เขียน
แต่ก็สะท้อนภาพชีวิตชนชั้นกลางรุ่นใหม่ในเมืองหลวง
ที่มีรากเหง้ามาจากหมู่บ้านชนบท
กับภาพสังคมชาวบ้านสวนยางทางใต้ได้อย่างร่วมสมัย
ด้วยทักษะฝีมือการเล่าเรื่องผ่านภาษาเขียน
ที่ทำให้ผู้อ่านซาบซึ้งในเรื่องราว มีความรู้สึกร่วม
ได้คิดถึงถึงพ่อแม่และคนอื่นเป็นที่รักผูกพันของตน’

วิระศักดิ์ จันทร์สงแสง

ในฐานะคนเป็นลูก คงมีความคิดต่างรู้สึก

อย่างเดียวกันว่า อยากดูแลพ่อแม่ของตัวเอง
ไปจนถึงลมหายใจสุดท้าย เพียงแต่วิธีการ
ความละเอียดละโมของแต่ละคนคงไม่เหมือนกัน
และสิ่งเหล่านี้ไม่มีใครมาบอกหรือสอนได้ เพราะ
เป็นสิ่งที่ออกมาจาก “ใจ” ของลูกแต่ละคน

ผลงานรางวัล

แว่นแก้ว

ปี ๒๕๕๖

ประเภทสารคดีสำหรับผู้ใหญ่

NANMEEBOOKS www.nanmeebooks.com

หมวดสารคดีสำหรับผู้ใหญ่

ราคา 165 บาท

ISBN 978-616-04-2005-6

9 786160 420056